מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את מבנה השיר ואת הסוגה "רשות לנשמת"
- לזהות את אמצעי האמנות המרכזיים בשיר ואת תפקידם
- לנתח את היחס בין הדובר לנשמה ואת רעיון ההתבגרות הרוחנית

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א' – הבנת השיר

1. ב – רשות לנשמת - שיר קודש
2. ג – שערות לבנות שמזכירות שהזקנה קרבה

חלק ב' – נכון או לא נכון

1. לא נכון – זהו שיר קודש מסוג רשות לנשמת, הפונה אל הנשמה
2. נכון – כך מתואר המבנה בסיכום השיר

חלק ג' – התאימו אמצעי אמנותי להסבר

1 – ג (הנשמה מתוארת כתינוקת ישנה בחיק הילדות)
2 – א (השוואת התנערות הנשמה להתנערות ציפור מטל לילה)
3 – ב (סיום השיר בתמונת נשמות הנוהרות אל טוב האל)

חלק ד' – השלימו את המילה החסרה

1. יהודה
2. יהודה

חלק ה' – סדרו את מהלך השיר לפי הסדר הנכון

1. נזיפה בנשמה ושאלה רטורית על כמה זמן עוד תישאר ישנה
2. תזכורת לכך שהנעורים חלפו במהירות כמו נעורת פשתן ברוח
3. ציווי על הנשמה להתנער מן העולם הזה כמו ציפור שמנערת טל
4. קריאה לנשמה לעוף כמו ציפור הדרור אל החירות מן החטא

חלק ו' – כתיבה ועיון

כרטיס יציאה – מה לחפש

- שיר קודש קצר הנאמר לפני תפילת נשמת כל חי בשבת ובחג
- חירות מן החטא ותעופה אל העולם הבא
- השם יהודה

טיפים להפעלה:

- מומלץ לקרוא את השיר בקול רם ולהצביע יחד על האקרוסטיכון יהודה בראשי הבתים
- כדאי להשוות בין לשון המקור ללשון ימינו כדי לחדד את ההבנה לפני המעבר לניתוח אמצעים
- אפשר לחלק את הכיתה לקבוצות, כל קבוצה מנתחת בית אחד ומציגה את האמצעי האמנותי הבולט בו

דף תרגול: "ישנה בחיק ילדות" – רבי יהודה הלוי

דף התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

השיר "ישנה בחיק ילדות" הוא פיוט קצר של רבי יהודה הלוי, הנאמר לפני תפילת "נשמת כל חי" בשבת ובחג. הדובר פונה אל נשמתו כאל ילדה ישנה ונוזף בה שעליה להתעורר לפני שיהיה מאוחר.

בנק מילים: יהודה | יהודה

1 חלק א' – הבנת השיר

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. לאיזה סוג שיר שייך "ישנה בחיק ילדות"?

(א) שיר יין (ב) רשות לנשמת - שיר קודש (ג) שיר תהילה לפטרון

2. מה מסמלים "מלאכי שיבה" בשיר?

(א) מלאכים שמגיעים בשבת (ב) ציפורים לבנות

(ג) שערות לבנות שמזכירות שהזקנה קרבה

2 חלק ב' – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	השיר "ישנה בחיק ילדות" הוא שיר חול שמתאר אהבה בין גבר לאישה.	☐	☐
2	השיר בנוי מחמישה בתים, כל אחד מחולק לדלת ולסוגר.	☐	☐

3 חלק ג' – התאימו אמצעי אמנותי להסבר

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מטפורה והאנשה	___	**א.** השוואת התנערות הנשמה להתנערות ציפור מטל לילה
2. דימוי	___	**ב.** סיום השיר בתמונת נשמות הנוהרות אל טוב האל
3. תפארת החתימה	___	**ג.** הנשמה מתוארת כתינוקת ישנה בחיק הילדות

4 חלק ד' – השלימו את המילה החסרה

השלימו את המילה החסרה.

1. השיר "ישנה בחיק ילדות" נכתב בידי המשורר רבי _____ הלוי.

2. ראשי הבתים בשיר יוצרים אקרוסטיכון של השם _____.

5 חלק ה' – סדרו את מהלך השיר לפי הסדר הנכון

מספרו את השלבים לפי הסדר הנכון (1, 2, 3...).

☐	תזכורת לכך שהנעורים חלפו במהירות כמו נעורת פשתן ברוח
☐	ציווי על הנשמה להתנער מן העולם הזה כמו ציפור שמנערת טל
☐	קריאה לנשמה לעוף כמו ציפור הדרור אל החירות מן החטא
☐	נזיפה בנשמה ושאלה רטורית על כמה זמן עוד תישאר ישנה

6 חלק ו' – כתיבה ועיון

ענו בקצרה.

כרטיס יציאה

מהו "רשות לנשמת"?

מה מסמלת הציפור הדרור בשיר?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀